केशधृत् पु० केशमिव धरति धृ–क्विप् । भूतकेशाख्ये तृणभेदे शब्दचि० [न्यद्रव्यभेदे स्त्रीवेरे अमरः

केशनामन् न० केशस्य नामेव नाम यस्य । (बाला) इति ।

केशपक्ष पु० केशानां समूहः बा० पक्षादेशः केशः पक्ष इव वा । केशसमूहे अमरः "केशपक्षे परामृष्टा पापेन हतबुद्धिना" भा० आ० १७अ० "अभिद्रुत्य सुशर्माणं केशपक्षे परामृशत्" भा०वि०२१अ० केशभारोऽप्यत्र पु०

केशपर्णी स्त्री केश इव पर्णमस्याः जातित्वात् ङीप् । अपामार्गे शब्दरत्ना०

केशपाश पु० केशानां समूहः बा० पाशादेशः केशः पाश इव वा । केशसमूहे अमरः "करेण रुद्धोऽपि च केशपाशः" कुमा० रघुश्च । "तां काचन प्रधावन्तीं केशपाशे परामृशत्" भा० व० ४६१ एवं

केशप्रसाधनी स्त्री केशः प्रसाध्यते संस्क्रियतेऽनया प्र+साध–करणे ल्युट् ङीप् । (काँकुइ) (चिरुणि) ख्याते पदार्थे "केशप्रसाधनी केशा रजोजन्तुमलापहा" सुश्रुते तत्सेवनगुणा उक्ताः ।

केशभू स्त्री केशानां भूरुत्पत्तिस्थानम् । शिरसि राजनि० केशभूम्यादयोऽप्यत्र स्त्री "दारुणा कण्डुरा रूक्षा केशभूमिः प्रजायते । कफवातप्रकोपेन" सुश्रु०

केशमथनी स्त्री केशोमथ्यतेऽनया मथ–करणे ल्युट् ङीप् । शमीवृक्षे राजनि० तस्याः कण्टकेन तदन्तिकयातुः केशधर्षणात्तथात्वम्

केशमार्ज्जक न० केशान् मार्ष्टि मृज–ण्वुल् । (काँकुइ) (चिरुणि) ख्यातायां केशप्रसाधन्यां कङ्कतिकायां जटा०

केशमार्ज्जन न० केशो मृज्यतेऽनेन मृज–करणे ल्युट् वृद्धिः ६त० । १कङ्कतिकायां (चिरुणि) हेमच० । भावे ल्युट् । २केशसंस्कारभेदे (चुल आचड़ान)

केशमुष्टि पु० केशानां मुष्टिरिव । महानिम्बवृक्षे राजनि०

केश(स)र पु०न० के जले शिरसि वा शीर्य्यति शॄ अच् सरति सृ–अच् अलुक्स०केशःकेशाकारोऽस्यस्य र वा । १किञ्जके पद्मादिपुष्पमध्यस्थे केशाकारपदार्थभेदे (चुमरि) अमरः । सकेश(स)रपुष्पवत्त्वात् २नागकेशरे ३बकुलवृक्षे ४पुन्नागवृक्षे ५सिंहादिस्कन्धस्थजटायां पु० मेदि० ६हिङ्गुवृक्षे न० भरतः "मृगपतिरिव स्कन्धावलम्बितकेशरभारः" काद० "व्याकीर्णकेशरकरालमुखाः मृगेन्द्राः" पञ्चत० "पुनः पुनः केशरदामकाङ्क्षीम्" कुमा० "नीपं दृष्ट्वा हरिदकपिशं केशरैरर्द्धरूढैः" मेघ० "दशनांशुकेशरभरैः" परितः" माघः "दुधुवुर्वाजिनः स्कन्धान् लग्नकङ्कुमकेशरान्" रघुः बकुले "सुरभिगन्धपराजितकेशरम्" रघुः "रक्ताशोकश्लथकिसलयः केशरश्चात्र कान्तः" मेघ० । ७कङ्कुमे च तस्य किञ्जल्काकारवत्त्वेन जायमानत्वात् तथात्वं एतेषु उदाहरणेषु दन्त्यमध्योऽपि वा पाठः । दन्त्यमध्यस्तु तुरगस्कन्धस्थलोमपुञ्जरूपजटायां हेमच० कासीसे बीजपूरके पु० स्वर्णे न० राजनि० "अर्थाश्वाश्वैः ४,७,७, मभनयरयुगैर्वृत्तं मतं केसरम्" वृ०र० उक्ते छन्दोभेदे न० ।

केशरचना स्त्री ६त० । १केशानां कवर्य्यादिविन्यासभेदे "कुर्व्वन्ति केशरचनामपरास्तरुण्यः" रत्नाव० । २केशसमूहे हेमच० [जटवृक्षे (भीमराज) राजनि० ।

केशरञ्जन पु०केशान् रञ्जयति रन्ज–णिच्–ल्यु । भृङ्गरा-

केशराज पु० केशा राजन्तेऽनेन राज–करणे घञ् । भृङ्गराजे (भीमराज) "भृङ्गारकः केशराजो भृङ्गारः केशरञ्जनः । भृङ्गराजः कटुस्तिक्तो रूक्षोष्णो कफवातनुत् । केश्यस्तच्यः कृमिश्वासकासशोथामयापहृत् । दन्त्योरसायनोबल्यः कुष्ठनेत्रशिरोऽर्त्तिनुत्" भावप्र० ।

केश(स)राह्वः पु० केश(स)रे तदवच्छेदेऽह्वः । धूत्तुरे जटा०

केश(स)रिन् पुंस्त्री केश(स)राः सन्त्यस्य इनि । १सिंहे, २अश्वे च अमरः स्त्रियां ङीप् । ३पुन्नागवृक्षे ४नागकेशरवृक्षे, पु०मेदि० ५बीजपूरकवृक्षे पु० जटाधरः । ६हनुमत्पितरि वानरभेदे पु० । "पिता हनुमतः श्रीमान् केश(स)री प्रत्यदृश्यत" रामा०

केश(स)रिसुत पु० ६त० । हनुमति केशरिक्षेत्रे अञ्जनायां पवनात् तस्योत्पत्तेस्तथात्वम् यथा "अहं के(स)शरिणः क्षेत्रे वायुना जगदायुना । जातः कमलपत्राक्ष! हनूमान्नाम वानरः" भा० व० १४७अ० ।

"सूर्य्यदत्तवरःस्वर्णः सुमेरुर्नाम पर्वतः । तत्र राज्यं प्रशास्यस्य केश(स)री नाम वै पिता । तस्य भार्य्या बभूवेष्टा ह्यञ्जनेति परिश्रुता । जनयामास तस्यां वै वायुरात्मजमुत्तमम् । शालिशूकनिभाभासं प्राशुतेमन्दाञ्जना" रामा० उ० ६स० [वृक्षे राजनि०

केशरुहा स्त्री केश इव रोहति रुह–क । भद्रदन्तिका-

केशरूपा स्त्री केशस्येव रूपमस्याः । वन्दाकवृक्षे (परगाछा) राजनि० ।

केशलुञ्च पु०केशान् लुञ्चति लुञ्च–अपनयने अण् उप० स० । केशानामपनेतरि मुण्डितमुण्डे जैनर्षिभेदे केशोद्धुञ्चको-